

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hova a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 173. szám.

Előfizetési táblázat:

Egész évre	—	—	—	24 kor
Félévre	—	—	—	12 »
Negyedévre	—	—	—	6 »
Egy órára	—	—	—	2 »
— Egyes szám ára 8 fill.				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kevesebb politikát.

Nagybeeskerek, július 31.

Röpködnek szerteszét a szidalmak, közéletünk minden terrénján, hallgatagon szunnyad a galád rágalom társadalmunk valamennyi körében, veri mellét a jólakott kortes férfi az egyházi életben is, (hova a politikai métegyenes nem volna szabad beférkőznie) a tanító, szeretet helyett politikai gyűlöletet prédikál és a tudás almája helyett avatlatlan és hivatlan kézzel a visszavonás gyümölcsseit termő fákat plántálja.

Mikor lesz mindezeknek vége?!

Akkor, a mikor az akarnokság, az önmagát és származását tulbecsülő polgárgőg, a regalén fölhozott függetlenség, a tisztá karaktereken élőködő, ellenőrizhetetlen, végére mehetetlen, hitvány denunciaciók gyökereiben meg nem törtek egy egészséges közszellem által.

Vajha elérnék ezt az időt?

De nincs nagy kilátás rá.

A szenvedélyek akkora túltengése észlelhető közéletünk minden vonalán, hogy a jobbak visszavonulni kényszerültek családi tűzhelyeik mellé, melyet azonban ennek dacára is paskol a névtelen, galád rágalom jégesője.

Hát jól van ez így?! Hiszem, hogy nincs!

Minek belevinni a mindent méregfoggal megmaró politikát olyan közügyekbe, (sőt továbbmenőleg még családi intim ügyekbe is) a hol annak a közérdek szempontjából semmi helye nincs?!

Beharap az egyéni érzékenység, a sértett hűség, a mellőzöttség, a stréberség, a családi érdek mindenüvé, mert mindezek kizárólag csupán politikai irányzatnak születtek.

Megmétegyezte városi, egyházi, társadalmi közéletünket. Elválasztotta azokat,

a kik együttműködésre hivatvák, viszont egyesítette azokat, kik politikai érdekből a legnagyobb ellenszenv dacára egy vas-kalap alá szorították.

Most mást is beszélnek ezek után.

Van-e helye annak, hogy a függetlenségre pártvezér kijelenti, hogy neki bármely felekezettű papnak csak az kell, a ki lehet rossz adminisztrátor, vagy rossz szónok, de legyen függetlenségi?!

Van-e helye annak, hogy valakik azt is megcsélekedjék, hogy az általuk átkozott közösgy egy-két emlőjét éhes borju módjára kiszopogassák?!

De nem folytatom tovább!

Egyelőre elég ennyi. Ha még kérnek belőle, többel is szolgálok.

Nekem csak egy kérés van ezzel, azt hiszem, minden tisztalátású pártszempontoktól el nem vakult férfinak hő ohajtását tolmácsolom:

Szorítsuk a politikát arra a térre, a hová való, szabadítsuk meg közéletünket annak gyilkoló hatásától s higgye el mindenki, pártkülönbség nélkül (azt a pártot sem véve ki, melyhez tartozni szerencsém van), hogy ha az a politikai „Én”, a mely akár föltűnési viselkedésből, akár anyagi haszonból magát érvényesíteni akarja, lefuvatik a társadalmi küzdőtérrel. Összes intézményeink fölvirágoznak, minden társadalmi igényünk megkapja a maga lelkes, önfeláldozó hadseregét!

Dr. Szász Károly.

Az állami gyermekmenhelyek. Ruffy Pál orsz. képviselő, az állami gyermekmenhelyek kormánybiztosa, az ország nyolc nagyobb városával a gyermekmenhelyek létesítésére íratott tanácskozásai eredményéről most terjesztette fel jelentését a belügyminiszterhez. E szerint Nagyvárad, Szeged, Szombathely, Debrecen, Gyula, Pécs, Kassa és Szabadka városokkal a tárgyalások teljesen befejezést nyertek s most már csak a miniszter döntését várják, hogy a gyermekmenhely felállítására mind a nyolc helyen meg

történhessék. A jövő hónap első felére maradt Pozsony és Nyitra városának a meglátogatása. Ruffy kormánybiztos itt is személyesen tárgyal az illetékes hatósági és társadalmi faktorokkal.

A siketnémákról*)

T. olvasóink mindenikének bizonyára volt már alkalmuk siketnémát látni és csodálkozni azon, hogy vannak emberek, a kik bár mindenben hasonlítanak hozzánk, ép, egészségeseknek látszanak: ajkaik mégis örökké zárvák, (beszédhang, szó, beszéd nem jön ki szájukból soha, ideges taglejtésekkel, arcintéssel igyekeznek tudunkra adni, hogy beszédünk őket nem érdekli, nekik értelmetlen, közbe közbe vad, állatias, artikulatlan hangokat hallatnak vagy pedig közömbösen megfordulnak s ott hagynak bennünket a faképnél. Eszrevehetjük, hogy ezek a mellett, hogy némák, nem is hallanak, azaz: még siketek is. Nagyon kevesen vannak köztük, a kik az erősebb hangokat, nagyobb zörejt: sípolást, erős csengetést, harangozást, hangos kiáltást még némileg hallják. A hallásnak ez a foka azonban már nem volt elég arra, hogy a beszédet a normális uton megtanulják.

A beszédet ugyanis hogyan tanuljuk meg? Ugy, hogy kis gyermekkorunkban környezetünkől egy-egy szót vagy kifejezést tiszta szíjjal is hallunk kiejteni, majd magunk is megpróbálkozunk vele, míg jól-rosszul sikerül. Egyik szó, kifejezés jön a másik után és 3 éves korunkban már meglehetősen sokkincs fölött rendelkezünk. A siketnéma ellenben soha sem hallja beszédünket, nem szerez tudomást róla, nem is próbálja azt utánózni. Ebből látni, hogy a némaság a sikettségnek a következménye. Lássuk ezt még más oldalról is! Egy 3-4 éves gyermek már elég szépen beszél, sőt egyik-

*) Wentzel József tanár, a kiváló szakember, hosszabb cikksorozatot bocsátott rendelkezésünkre, melynek annál szivesebben adunk teret, mivel Torontál vármegyében is megindult a mozgalom, hogy a vármegye területén siketnéma-intézet állítsassék fel. A szerk.

A „TORONTÁL” tárcája.

Bucus a börtönben.

— Németből, Tenger Mariam után. —

1849. augusztus 13-ika, a világsi gyásznap, Magyarország corsát eldöntötte. Az öreg huszárok, a fiatal honvédek, Görgey parancsára, sirva és átkozódva rakták le a fegyvert. Őten, kik a szabadságharc élén állottak, megmenekültek a bitófától. Kossuth, Bem, Dembinszky ki bújdosnak. Széchenyi a döblingi örültek házában, midőn már nem nézhette tovább a haza szomorú állapotát, önkéntesül vetett véget életének. Klapka Komárom várának átadása által mentette meg életét. A többiek Aradon 1849. október 6-án, mint közönséges gonosztevők, bitófán haltak meg és halálukban is meggyaláztattak.

Október 5-ikén tudomásukra adták, hogy elbucosznak kedveseiktől.

A fogház az nap sűrűn látogatott volt. Eljött a hitves, eljöttek a gyermekek és elhozták utolsó szeretetük jeléül a legszebb gyümölcsöket, a melyeket az édes hazának földje bőségben termelt és ennek fejében kegyeletes emléktül egy hajfűrtöt hagyva, egy szót írva az emlék könyvbe és egy utolsó csókot kaptak.

Csak egy cella maradt üresen!

A cella lakója minden ajtó nyílását hallotta. Barátai közül, kik holnap vele együtt mennek utolsó utjokra, egy percig is, karjaikba szoríthattak, a kiket itt kellett hagyniok és kéjelegtek a fájdalomban, mely utolsó gyönyöre egy halni készülőnek.

Csak egy cella maradt üresen! Az elmúlt gyötrelmes napokban, őt senki sem kereste fel. Pedig volt hitvese, voltak gyermekei, ő volt a legjobb honfiak egyike. Nemzetiségét kilencszáz évre vihette vissza, családja egyenrangú volt nem nem egy királyi házzal.

A gyorsan haladó órák egymást váltották fel. Elmúlt a reggel, elmúlt a dél. Tekintetét az ajtóra szegezve, majd lassu, majd gyorsabb lépésekben mérte végig a cellát.

Megjött az este s eltűnt az utolsó bucsuzó napsugár is. Fázva, beburkolódzott medvebőr bundájába s fekvőhelyére vetette magát.

„Közönyös a legutolsó pillanatig!” „Kitelik tőle.” „Ilyen volt ő mindig!” mormogta magában.

Ekkor kinyitott az ajtó. Hallotta, de nem nézett oda. „Aki most jön, az későn jön” — mondá keserűen. „Nem várok már senkit.”

Az ajtó becsukódott. A belépő lassan az asztal mellé közeledett, a melyen a fogolynak érintetlenül hagyott ebédje állott. Leült az asztal mellett székre, ölébe téve kezét, tekintetét a földre irányozva.

A jövevény, a fogoly hitvese, azt gondolta, hogy férje alszik. Tekintete nem kereste őt. Vajjon tudta-e, hogy a fogoly tekintete ő reá van irányozva?

„Nem alszom” — mondá a férfi keserűen.

„Nem?” válaszolá az asszony, annélkül, hogy helyzetét megváltoztatta volna.

„Te nagyon későn jössz!”

„Későn?”

„Egyedül jössz? Hol vannak a gyermekek?”

„A gyermekeknek semmi bajok.” „Semmi bajok?” — kiáltá a férfi felugorva — „és te nem hozod őket magaddal?” „Nafelkeltétől mosta

náig vártam égő türelmetlenséggel és te így jössz, egyedül, hideg szívvel, üres kezekkel?”

„Nem üres kezekkel”. Ezen szavak után felemelte fekete felöltőjét, mely nehéz ráncokban övétől a bokáig folyt le és a selyem bélésről lehasított a helyen a széles szegélyt. Ezután megrázta a ruha ráncait, mint a hogy a fa ágait rázák, ha a gyümölcs megérett, hogy lehulljon.

A fegyenc aggályos feszültséggel nézte, hogy mit művel ez az asszony.

Levél levél után hullott a földre, fekete felöltőjéből, lassan suhogva, mint a száraz lomb, midőn az őszi szél ő megrezegteti.

Mos megragadta mind az aranysegélyt, fehér, zöld és rózsaszínű lelvélpapírokat és az asztalra rakta szokat. Mindezt anélkül tette, hogy a fegyenc arcára nézett volna és az asztaltól a cella vasrácsos ablakához lépett.

„Asszony, mi legyen ez?” — kérdé a férfi közelebb lépve.

„Te est nem érted?” — kérdé hideg gunynyal az asszony, balkezevel elutasítva a közeledőt s jobb kezével az asztalra mutatva. Egy ismeretlen barát leveléből tudtam meg, hogy fogva vagy.

„Nyissa ki, vagy ha szükségem, törje fel férjének iróasztalát és semmisítse meg leveleit.” Ez volt a levélben... „E barát jót akart”... folytatta gunyosan az asszony. „Nem tudta, hogy iróasztalod semmi olyast nem tartalmaz, mely téged bajba sodorhatna.”

A fegyenc meghajlott, termete felegyenesedett. A régi nemes büszkeség újra sugársott fenkölthomlokán. Ugy látszott, mintha a barátok, melyeket a fájdalom a legszebb archa szántott, e pillanatba eltűntek volna. Hangja erősen csengett: „Artatlanul halok meg!”

másik már annyit fecseg, hogy ugyancsak próbára teszi környezetének türelmét. E gyermek nagybeteg lesz vagy magasról leesik s elveszti hallását. Beszélni: beszél még aztán is egy két hónapig, de új szóképet már nem nyer, a régi emlékeztében lassan-lassan elmosódnak, kiejtése hova-tovább érthetetlenül lesz; nem telik bele egy fél esztendő s az élénken fecsegő kedves gyermekből hallgatag néma lesz. Hogyne volna néma akkor az, a ki soha, születése óta nem hallott?!

A siketség és a némaság nagy befolyással van az illetőnek testi-lelki fejlődésére. A siket némának a beszédszerveit petyhüdték, kevésbé mozgékonyak; tüdöje gyenge; járása cammogó és csoszogó; szuszogva lélekliz; evés közben csámcsog; az ajtóval nem valami kiméletesen bánik, bebecsapkodik; az evőeszközökkel s más tárgyakkal lármat osap. Szellemi képessége azonban a legtöbb esetben normális. Minthogy szóval nem képes magát megértetni, az egyes fogalmak neveit a legfeltűnőbb tulajdonságaiknak megfelelő kézmozdulatokkal, jelekkel igyekszik pótolni. E jeleket legközelebbi környezete, de csakis az idővel meg is érti.

Mással szemben ő mindig idegen marad, embertársait ő meg nem érti s azok őt nem értik meg. S ez idegenség, elzárkózottság a bízalmatlanságnak s ez ismét ezernyi bajnak kuforrása. Lelki élete sivár. Bár nem lehet eltagadni, hogy szeretettel viseltetik egyes embertársai iránt, más, magasabb érzelmekhez az ő lelke hozzáférhetlen. Így idegen marad előtte a vallás, a hitélet, a melynek külsőségeit utánozza ugyan, annak értékéről, értelméről azonban sejtelemmel sem bír. Ugyan ki is tanította, ki taníthatta volna rá? Annak dacára, hogy ép: esze van, szellemi sötétségben, magára hagyatva, állati módon nő fel. Tehetetlenségében családjának nyúgja, a társadalomnak réme, a ki állandó felügyeletre szorul, különben egy őrizetlen pillanatban tüzet okozhat, sőt embertársainak életét is veszélyezteti. Hány család munkáját, boldogulását akadályozza siketnéma tagja! Hány tüzesetet, hány gyilkosságot regisztrál a napi sajtó, melyeket a siketnémák beszámíthatatlanságukban okoztak!

S mindezekért az ódiu m kire hárul? A társadalomra, mely közönyében, könyörtelenségében nem gondoskodik a természet mostoháiról, a szerencsétlen négyérezőkükről, a szegény elhagyott siketnémákról.

Budapest, 1901. évi július hó 30-án.

Wentzel József,
áll. siketnéma-iskola tanár.

„Ar-tat-la nul?” — mondá az asszony sótagolva, majd folytatta:

„Igen, ártatlanul! . . . Testvérem levelei, melyeket írószekrényemben találtam, sem a királyt, sem a hasát el nem árulják . . . Csak egy szegény együgyű asszonyt árulnak el, ki a te szerelmedet sohasem érdemelte meg. A hitvesi eskü megszegése regényes hőssé tesz téged. A vér, mely eridreben csörgedez, a politikai küzdő tőrre üzött és most a főtörvényszék elé vezet. És te azt hiszed, hogy az egyszerű lakarékos háziasszonynak, kit te egykor kábult elvakultságodban választottál és elragadó szépségű, nemesszívű nővérénél többre becsültél, értelmi képessége egy bizonyos szűkre szorított körön túl nem terjed? Nem tud az igazság és becsületről többet, mint azt, hogy a saját birtoka nem lehet másé és viszont? Hogy két egymásnak teremtettsé sív mint dobog, arról az ő sive nem érez semmit . . . ?

Te látod, gyenge emlékező tehetségem mellett, mily jól emlékezem a levelek tartalmára! Az asszony az ablak mellett állott, melyet most az alkony búsádt fénye utójára aranyozott be. A fegyenc a székre támaszkodott és egy rövid kínos perc után, mely az asszony éles beszédét követte, felpillantott reá, majd megszólalt:

„Azt tárgyalva, ami a külsőleg összekötött embereket belsőleg szétválasztja, sok sebnek kell felszakadnia, az egész multat újra fel kell idézni. Ahos neked egy hiszem, több idő van — én erre nem érek reá! Azért kérlek tégedet, hadd e pár pillanatot, mely még nekünk szánva van, úgy felhasználom, mely emberileg szép, nőileg nemesebb. Egész lényem nálad és gyermekeinknél van! Felejtse el te is magadat és gondolj reám, — ki holnap már halva lesz!”

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazoz napokon este 7/8-tól 8-ig urak részére is. A kőzfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Dal a kasszirőkről.

(A vidéki sajtót bejárta egy hír, hogy egy miniszteri rendelet adatott volna ki, mely szerint csakis 40 éves hölgyek lehetnek kasszirők. A hír azonban, amint kiderült, csak nyári kacsa).

Mint futó tűz sebbel-lobbal
Szárnyra kelt egy vérszes hír,
Mely miatt még most is talán
Sok gyémánt szem könnyet sir.
Egy miniszter' rendeletről
Szállott a hír szerteszét,
Miről kiderült azonban,
Hogy csak pletyka, szóbeszéd.
Szóltott volna a szigoru
Drákó-törvény emígyen:
„Kassza-tündér” már eszentul
Csak negyven éves legyen.
Ki még tüde, szép, fiatal,
Kassza-tündér nem lehet,
S míg a „kánoni” korig jut, —
Addig pihenni mehet!¹⁴
Volt emiatt szörnyű bánat
A kis tündérek között,
De e szörnyű rendeleten
Biz' más is megütöközött.
Hisz fura is, ha a trónon
Egy vén banya tündököl,
Kinek láttára önkénytelen
Összeszorul az ököl.
Mennyivel szebb, ha tüde arc
Mosolyogva intget —
S kínálgatja a likőrös,
Anizettes üveget.
No de hála Jupiternek!
Minden marad, a hogy volt
S nem foglalják vén banyák el
A csillogó kassza-trónt.

Igric.

— A király arcképe. Megemlékeztünk róla annak idején, hogy Pancsova város közgyűlése elhatározta, hogy megfesteti a király arcképét a közgyűlési terem számára. Mint értesülünk, a képet kovásznai Kovács István, a jelenleg Nagybecskereken időző jövevű festőművész fogja megfesteni, akinek sikerült alkotásairól a mi közönségünknek is többszörösen nyílt alkalma meggyőződést szerezni.

— A polgármester szabadságon. Dr. Grandjean József polgármester holnap kezdi meg két hétre terjedő szabadságidejét.

— Változások a csanádi klerusban. A megyés püspök a következő segédlelkészeket disponálta: Fuchsz Emilt Glogovácra. Urbán Jánost Hídekkuttra és Wéber Mihályt N. Szt. Péterre.

Igy szólt a férfi, kitarva karjait — kereste hivese tekintetét. — Mindhiába. Az nem mozdult. Szemeit a földre szegeste, kezeit pedig tétlenül lógatta, sápadt arca, mintha köböl lett volna.

A fegyenc szemeit az asszonyra meresztette, majd visszasietett az asztalhoz. Rosszkötő kezével vette fel a leveleket . . . Az ajkához, a szívéhez akarta azokat szorítani? Akarta-e könyveit, melyek mélyen beesett szép szemeiben égtek, ezen tanuk által, ezen szent órában felszivatni . . . ? A mit tenni is akart ez a szerencsétlen ember — ezt nem tette! Szeliden félre toltta egyenként a leveleket és fejét tenyerébe hajtotta!

Oly sötét lett már, hogy feleségének az alakja mint egy árny látszott. Ekkor kulcs csikorgás hallatszott.

„Az idő elmúlt!” „Menj!” — mondá a férfi lassu siri hangon.

„El?” — kiálta az asszony, megsemmisülve és az ablaktól a férjéhez rohant. „El?” „Es én a legfőbbbet eltelejtetem! Ne, vedd! Kebelemben elrejtve hozam magammal a tőri, az ősi ereklyét. Magam élesítetem meg! . . . Előzd meg a bakót, vigyázz . . . jól találj! . . . Elj brökké bol dogan!” . . .

Most meg akart bocsátani. Most lepattant szívéről a jégkéreg . . . De most már késő volt!

Midőn az őr belépett eszméletlenül terült el' férje lábainál.

Mielőtt a fegyenc az őrral kiment volna, lehajolt hozzája és egy csókot nyomott hideg homlokára. Mint egy álmodozó, alig hallható hangon, suttogta e szavakat:

„Est adom neked gyermekeink számára!”
Jakabffy Zoltán.

Holczinger Adám glogováci segédlelkész betegsége miatt szabadságot tartott.

— Szilágyi Dezső halálához. A reggeli órákban a fővárosból érkezett telefon-jelentések nyomán csakhamar híre futott a nagy államférfi, Szilágyi Dezsőnek halálhíre. Szerkesztő-ségünket valóságos ostrom alá fogták a kérdézők, akik a terjengő hír megerősítéséért fordultak hozzánk. Miután a fővárosból illetékes helyről is megerősítették a szomorú hírt, a kérdézőknek mi is csak a szomorú valót adhattuk tudtára. A halálhír vétele után az alispán rendeletére a vármegyházára kitzűzték a gyászlobogót. A nap folyamán a városházára és a törvényszéki épületre is kitzűzték a gyászlobogót.

— Az osztrák magyar bank új palotája. Az osztrák magyar bank pancsovai fiókjának új palotája annyira készen van, hogy az, mint Pancsováról írják, már f. évi augusztus hó 10-én rendeltetésének átadható.

— Jubiláló lelkészek. Ma ülték meg Temesvárott azok a lelkészek huszonöt éves áldozári jubileumukat, a kiket Németh József fölsz. püspök, nagyprépost 1876-ban papokká szentelt. A jubiláló lelkészek közül megjelentek: Eszes István (Nagy Kamarás), Fodor Imre (Gyula-Varsánd), Káplár Mihály (Német-Cernya), Kovács János (szabadsgolva) és Mauró József (Csermő). Délelőtt 9 órakor a szemináriumi templomban nagy mise volt, mely után Németh püspöknel tisztelegtek. Délután Lippára utaztak dr. Gross József esperes-plébános, volt tanárunk látogatására, onnan Radnára mennek ájtatosságokat tartani, holnapután pedig Elekre utaznak dr. Kramp János főesperes, volt tanárunk látogatására.

— Költözőkődi hivatal. A nagybecskereki járási szolgabírói hivatal a mai naptól fogva a Mercy utca 5. sz. házba helyeztetett át.

— Cáfolat. Szemben azokkal a híresztelésekkel, mintha dr. Petrovits Szvetozár a Nagybecskereken tartandó szerb népgyűlés intézőségében való tevékenységétől visszavonult volna, föl vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy nevezett ügyvéd eszentul is épp oly tevékeny részt öhajt venni a mozgalom intézésében, mint eddigelő. A nagybecskereki szerb népgyűlést augusztus 19-én okvetetlenül megtartják s a gyűlésre szóló meghívók a legközelebbi vasárnap fognak kibocsátatni, amit annak idején lapunkban ismertetni fogunk.

— A pápáról. Római híradás szerint XIII. Leo pápa hétfőn fogadta a pápai udvar üdvözlését abból az alkalomból, hogy hosszabb idő óta pápa, mint VII. Pius, aki huszonhárom esztendeig uralkodott Hédoói kifejezték a pápa előtt reményüket, hogy eléri pápai uralkodásának negyedszázados évfordulóját, ami nem is lepte meg a pápát, mert ő maga is bizony reméli, hogy legalább addig él XIII. Leo pápa a negyedik pápa, aki több mint huszonhárom esztendeig viselte a tiarát, Szent Péter huszonöt esztendeig, VI. Pius huszonnegy esztendeig és végül IX. Piusz harmincegy évig volt pápa.

— Az állami tisztviselők mozgalomához. A törökbecsei állami tisztviselők folyó hó 28-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy az orsz. kongresszuson Jakabffy Titusz kir. járásbíróval képviseltetik magukat. Az értekezlet azt az utasítást adja kiküldöttjének, hogy a kongresszuson a következők mellett foglaljon állást: 1. Az állami tisztviselőket is megilletse a temetési járulék. 2. Sürgősen alkottassék meg a szolgálati pragmatika. A bizottság egy küldöttsége Rohonczy Gedeon orsz. képviselőt is fölkereste, hogy a mozgalom számára megnyerje jóakarát. Rohonczy beismeri a mozgalom jogosultságát, de kevés reményt fűz annak sikeréhez, mivel nézete szerint az állami tisztviselők kívánalmait alig teljesíthetők ez idő szerint az államháztartás egyensúlyának megbontása nélkül.

— Honvédllovak kikölcsönzése. A honvédllovak jó részét megbízható gazdáknak ingyen szokták kikölcsönözni, azzal a kötelezettséggel, hogy azokat a tavaszi szemlén bemutatni tartoznak s évente gyakorlatra állítják. Mozgósítás esetén azonban a honvédlovat azonnal be kell szolgáltatni. Ot év után a ló a gazda tulajdonába megy át; ha azonban a ló tartása ellen, bár

csak egyszer is kifogás volt tehető, a tartási kötelezettség hat év, vagyis ilyen esetben csak hat év után megy át a tulajdonába. Öt év után, ha a ló még katonai szolgálatra alkalmas állapotban van, az azt tartó gazda 600 koronát kap, azzal a kötelezettséggel, hogy további öt évig tartsa, gondozza, a tavaszi szemléken bemutassa. E második öt esztendő eltelté után, épp úgy, mint az első esetben, a gazda tulajdonába megy át a honvédlő. — Legközelebb, mint bennünket Szegedről értesítettek, a szegedi huszárezredtől több honvédlő lesz ismét kikölesönözve.

Az anyaság áldozata. Megható tragédiáról emlékezik meg a „Sz. N.” nagykikindai forrás után. Szép fiatal asszonyt vitt fel tegnap a gőzkocsi a lipótmerei tébolydába. A boldogtalan férj s ennek fivére támogatták a szerencsétlent, ki támolygó, ingtag lépéseivel, gyönyörű szép, de sápadt arcával és réveteg tekintetével magára vonta az utasok sajnálkozó pillantásait. A szerencsétlen fiatal asszony alig egy éve ment férjhez egy nagykikindai vasuti hivatalnokhoz s rövid idő alatt gyermeket ajánlékozott urának. Rövid volt a fiatal pár boldogsága, a fiatal anyát a téboly ejtette hatalmába oly mértékben, hogy folyton meg akarta ölni a gyermekét, úgy, hogy gyógyintézetbe kellett szállítani. A szerencsétlen nő az anyaság áldozata.

Vámszedési engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Torontálvármegye közigazgatási bizottságának határozatát, mely szerint a Vraná Hugó pancsovai lakos által Bárános községtől Pancsova irányában a vármegye határáig vezető községi ut végpontján a Szibnica patakon át közlekedő kompon gyakorolt vámszedési jogot az 1890. I. t. c. 92. § a alapján igazoltnak mondotta ki és a közigazgatási bizottsághoz intézett rendeletével tudomásul vette.

Felülfizetések. A Vöröskereszt-egylet ozorai fiókja által f. hó 27-én rendezett júliális alkalmával felülfizettek: Jovánovics István képviselő 40 kor., Botka Béla megyei főjegyző 19 kor., Markucs Márk községi jegyző 18 kor., Szávits Gerő főzelegbíró 10 kor., Rehák Béla 4 kor., Floth Nándor, Dolesál Lajos, Popovics György, Tóth Béla 3-3 kor., Forster Imre, Bakonyi László, Zsulyevics Gyula, Athanancz kovics Mihály, Rehák István 2-2 kor., Stefanovics Miklós, Himlstein Károly, Pauliny Samu, dr. Zeitkovszky István, Klauber Márkus, dr. Pejov Lipót, Mesterovics Pál, dr. Aczél Sándor, Markovics Márko, Lupuleszku János, Klauber Ignác, Todorovics Sándor 1-1 kor., Hamang István, Stefanovics Vitályos, Lambics János 40-40 fill., Steigenberger Sándor 20 fillér. Összesen: 126 korona 40 fillér. A szives felülfizetőknél ez uton mond köszönetet a Vöröskereszt egylet ozorai választmányára.

Szállítások a hadsereg számára. A temesvári cs. és kir. 7. hadtest intendánsága közölni teszi, hogy az 1902. évben a hadtes számára a következő gabnaneműek szükségesek; nevezetesen Temesvárra szállítva: 1250 q. buza, 9000 q. rozs és 9150 q. zab. Aradon 500 q. buza, 1850 q. rozs, 8350 q. zab. Szegeden 230 q. buza, 3300 q. rozs és 800 q. zab. Nagyváradon 700 q. buza, 4725 q. rozs és 9675 q. zab. Ezen termények szállítására vonatkozó ajánlatok f. évi augusztus 15-től szept. 15-ig nyújthatók be a temesvári cs. és kir. 7. hadtest intendánságánál. A szállításoknál a termelők előnyben részesülnek, azonban kötelesek a megyei gazdasági egyesület által kiállítandó bizonyítványon igazolni, hogy a szállítandó termények a saját termésükből valók.

A Friss Hírek — megszűnt. Nemrégiben válság volt a Magyar Hírlap szerkesztőségében és akkor Fenyő Sándorral mintegy 8-10-en kiléptek a lap kötelékéből és megalkották a Friss Hírek című kraszleres lapot. Most ez a lap, mint Budapestről jelentik, megszűnt.

Gólya az esküvőn. A Délm. Közl. írja: Rojkovits Milán tegnap delben oltár e é vezette Csinku Femát. A mint a templomba értek, a menyasszony kezdte magát rosszul érezni. A pap meg késett. Végre is az egyik násznagy beállított a plébániába és következő indoklással sürgette a hosszuhaju pópa ceremóniáját:

— Plébános ur, tessék már sietni, mert különben az esküvőből keresztelő lesz. A plébános sietett a templomba, a hol azután megtörtént az esküvő. Es mialatt a násznagy vigán lakomázott, egyszerre csak boldogan jelentette a cseléd:

— Leánya született a menyasszonynak! Es senki sem csodálkozott, hogy a villamosság, a gyors telegrafálás és a drótnélküli táviratozás mai korszakában ilyesmi megtörténhetett.

A Folies Caprice Nagybecskerekén. A budapesti Folies Caprice volt első rendű tagjai Kmoch A. karmester vezetése alatt ma kezdik meg több estére tervezett előadásaiknak sorozatát a kaszinó kerti helyiségében. Az előadások mindenkor esti fél 9-kor kezdődnek. Belépődíj személyenkint egy korona.

TAVIRATOK.

Szilágyi Dezső meghalt.

Budapest, július 31. (A „Torontál” eredeti táv.) Szilágyi Dezső országgyűlési képviselő tegnap este érkezett Budapestre Karlsbadból. Ma reggel Harmincad-utcai lakásán halva találták. Szélütés érte.

Szilágyi Dezső Pozsonyváros első kerületének országgyűlési képviselője 1840. április 1-én született Nagyváradon, hol atyja ügyvéd volt. Középiskolait befejezve, jogot hallgatott Bécsben, Németországban és Budapesten, majd ügyvédi gyakorlatra ment és ugyanakkor hirlapírással is kezdett foglalkozni. 1867-ben miniszteri titkár, majd osztálytanácsos lett. 1870-ben Angliába ment a törvénykezési rendtartást és a bűnvádi eljárást tanulmányozni. 1871-ben képviselő lett, majd rá három évre a budapesti tud. egyetemre hívták meg, ahol a büntetőjog rendes tanára lett. Mint képviselő a Deák pártához tartozott, de az 1875-iki füzű után a szabadelvű pártához csatlakozott. 1889-ben belépett a Tisza-kabinetbe, mint igazságügyi miniszter és tagja volt a Szapáry és Wekerle-kabinetnek. A Wekerle-kabinet lemondása után közözhajra elvállalta a képviselőház elnöki székét, amely méltóságra 1896-ban újra megválasztották. Most az utóbbi időben, mint Pozsony város I. kerületének képviselője vett tevékeny részt az országgyűléseken.

Budapest, július 31. (A „Torontál” ered. távirata.) Szilágyi Dezső halála az egész fővárosban nagy részvétet és megdöbbenést keltett. Mindenütt nagy csoportosulások vannak az utcán. A lapok külön kiadásban jelentek meg, melyet lázas izgatottsággal kapkodnak szét. Szilágyi lakása előtt nagy néptömeg gyűlt össze, a rendőrség kivonult és a kapu bejáratot megszállva tartja, csak a házbelieket bocsátja be. A halálesetről Száll Kálmán miniszterelnököt telefonon értesítették, aki kijelentette, hogy azonnal Budapestre fog utazni.

A nemzeti kaszinóra, az országos kaszinóra, képviselőházra, az igazságügyi miniszterium palotájára, kuriára és a középületekre kinttették a gyászlobogót. — Szilágyi tegnap érkezett meg Karlsbadból és bérkocsin lakására hajtatott, ahol azt mondta inasának, hogy csomagoljon, mert ma a magas Tátrába utazik, fáradtan érzi magát és hogy ne zavarják, le fog feküdni. Ha nem fog csöngetni, ne keltse fel az inas reggeli 8 óra előtt.

Az inas, aki szokva volt, hogy Szilágyi reggel 8 órakor becsongeti; de miután hasztalan várta a csongetést — kopogott az ajtón, de miután választ nem kapott, rendőrt hívott, aki aztán lakatossal felnyitatta az ajtót. Szilágyit a szoba padlóján fekvő, az ágy előtt halva találták. A nyomban értesített mentők már csak — a szívzélihűdés következtében — valószínűleg éjjel körül — beállott halált konstatálhatták.

A halott lakásán csakhamar megjelent Wekerle volt miniszterelnök, Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, Csávossy képviselőházi házelnagy. Hegedűs, ki sirva állott meg a nagy halott előtt, a kormány nevében megtette az ideiglenes intézkedéseket.

Szilágyi halála teljesen váratlanul jött, mert egészséges volt; kivéve az utóbbi években jelentkező szívbját és a májelhártyaodás tüneteit. Émiatt is utazott Karlsbadba. A halálesetről a hatóság jegyzőkönyvet vett föl, melyben konstatál-

ták, hogy a halál szívzélihűdés következtében állott be. A halott halántékán a bőr felhorzsolva volt, a mit az esés okozott. A holttestet jéggel vették körül. A Rátóton időző miniszterelnöktől Hegedűs táviratilag kért engedélyt, hogy Szilágyinak államköltségen való eltemetése iránt intézkedhessék.

A haldokló Crispi.

Budapest, július 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nápolyból sürgönyzik: Az orvosi jelentések Crispi állapotát aggályosnak tartják, a katasztrófa minden pillanatban beállhat.

A burok szabadságharca.

Budapest, július 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések szerint a békekötésről szóló hírek csak fentartással fogadandók. Mr. Choate amerikai követ, akit állítólag maga Krüger kért föl a béke közvetítésére, Hollandiába utazott.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. július 31.

A készáruüzlet hivatalos árjegységei:

Buza	kilos	50 kilogr. ára		kilos	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Bánsági	6	76	7.55	7.65	80	0.—
Tiszavidéki	76	7.75	7.85	80	8.15	8.25
Pestvidéki	76	7.75	7.85	80	8.10	8.20
Bácskai	76	7.85	8.—	80	0.—	0.—

		kilos	
Rozs	uj elsőrendű	70-72	6.70
„	„ másodrendű	—	6.60
Árpa	„ takarmány	60-62	6.10
„	„ égetni való	62-64	6.—
„	„ sörfőzésre való	64-66	0.—
Zab	„	39-41	6.60
Tengeri	„ bálnási	—	0.—
„	„ másnemű	—	5.80

Határidő-üzlet.

Budapest, július 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruban jelentékeny volt a forgalom. Elkelt 22.000 métermázsza buza szilárd árak mellett. A határidőüzletben déli záratkor a következő jegyzések fordultak elő:

Buza októberre	8.09—8.10
„ 1902. áprilisre	8.43—8.44
Rozs októberre	6.75—6.76
Zab	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	5.25—5.26
„ 1902. májusra	5.16—5.17
Repec augusztusra	13.25—13.30

A forráság nagy.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becsckerekre, illetve Nagy-Beosckerekéről.

Érvényes 1901. május hó 1-től.

Erkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 28 p.
 Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 6 óra 55 p.
 Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 28 p.
 Verseckről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 28 p.
 Alibunárról: este 7 óra 28 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 28 p.; este 6 óra 55 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 38 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Pancsovára: reggel 8 óra 30p.; délután 6 óra 30 p.
 Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Verseckre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
 Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
 Karlova—Nagy-Kikindára: reggel 6 óra 58 p.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

4278. ex szám 1901.

759-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi július hó 24-én 50737/IV. szám a. kelt magas rendeletével a nagybecskereki tiszármontesítő társulat céljaira Szerb-Elemér község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás f. évi augusztus hó 16-án reggel 8 órakor Szerb-Elemér község házában fog megtartatni.

Felhívtnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitzított tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Szerb-Elemér község házában 15 napi közszemlére kitétetett.

Kelt Nagybecskereken, július hó 30-án.

Főispán szabadságon:

Dr. Dellimanics,
alispán.

Használt hordókat
vesz

özv. Guttman Jakabné
Nagybecskerek. 761-2.1

Magyar királyi és osztrák cs. kir. szabadalom.

„Numerator“

Buzakeveréket megállapító készülék.

E készülék segítségével bármely buza százalék-szerű keveréktartalmát harminc másodperc alatt a legnagyobb pontossággal meg lehet állapítani.

Ára darabonként teljes felszereléssel

10 korona.

Az összes budapesti, számos vidéki gabonakereskedő, malom nagyobb számban megrendelte és használja e készüléket.

Megrendelhető a föltalálónál:

Engelsmann Lajos

gabonakereskedő 728-10.0

Nagybecskerek.

Pályázati hirdetés.

Szent-János községnél (Torontál-megye) rendszeresített 800 korona készpénzfizetés, 2 öl tűzifa és 40 kor anyakönyvi helyettesi tiszteletdíjjal javadalmozott segédjegyzői állás augusztus hó 15-én betöltendő lévén, arra pályázatot hirdetek; jegyzői oklevél s a román nyelvnek legalább némileg bírása megkívántatik.

Demkó Géza,
jegyző.

757-3.2

(Utánnomás nem díjazatik.)

18187/l. sz. 1901.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Zágráb.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének központjában egy 600 korona évi fizetés és 240 korona lakbér, valamint a szolgálati egyenruha élvezetével egybekötött hivatali állás üresedett meg.

Annak előrebocsátása mellett, hogy a polgári alkalmaztatásra jogosuló hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal bíró ki szolgált altisztek az 1873. évi II. t. c. értelmében ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírnak, felhívjuk mindazokat, a kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy kellőkép felszerelt folyamodványukat, melyben a magyar állampolgárság s az igazolványos altiszteknél a 45, másoknál pedig a 35 ik életévet meg nem haladó életkoron, ép és egészséges testszervezeten felül a magyar írás és olvasásban, valamint a számolás elemeiben való jártasság is kellően igazolandó, a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőséghez legkésőbb f. évi augusztus hó 15-ig annál inkább beterjesszék, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fogják.

A katonaságtól közvetlenül a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül, hozzáuk átíró katonai altiszteknél, véglegesítésük esetében a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetésnek megfelelő havi részletekben leendő befizetése mellett nyugdíj jogosult idejökbe fog számíttatni.

Zágráb, 1901. július hó 22-én.

Az üzletvezetőség.

Nagy elegáns lakás kiadó,

6 lakószoba, 2 cselédszoba, fürdőszoba, teljesen elkülönített nagy pince, padlás és minden igénynek megfelelő mellékhelyiségekkel, f. évi november 1-től, tovább egy egész vagy több évre, alólírottnál.

A 6 szobából esetleg 2 szoba akár butorozva, akár butor nélkül el is különíthető, mely esetben csak 4 lakószoba bérelhető az összes felsorolt tartozékokkal.

Menczer Lipót,
melencei-utca 289/7.

496-x.23

109888/1901.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgató sága nyilvános pályázatot hirdet a Zágrábban előállítandó üzletvezetőségi épület előállítására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatósága magas építmenyi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. szám III. emelet 13. ajtó szám) és Zágrábott az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1901. évi augusztus hó 13-án déli 12 óráig nyújtandók be alólírott igazgatóság építési főosztályánál (Teréz körút 56. szám II. emelet 10 ajtó).

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlamellékletei pedig ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be.

„Ajánlat a zágrábi üzletvezetőségi épület létesítésére“.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1901. évi augusztus hó 12-én déli 12 óráig 10.000 korona, azaz Tizezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Andrássy ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejékorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául, ennél fogva elkésve érkezett, vagy táviratilag tett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

Budapest, 1901. évi július hóban.

(3.2)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Van szerencsém a t jogkereső közönség tudomására hozni, hogy

ügyvédi irodámat

a Korona-szállodával szemben levő Hubert-féle házba tettem át.

760-3.2

Dr. Hubert Zsigmond

20122. szám. 1901.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetés.

A magyar kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Zólyom állomáson egy szerelvényi raktári épület létesítése végett szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Miskolcon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályában, (Szemere utca 29. sz I. emelet) és a Zólyomban székelő zólyomi osztálymérnökségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1901. évi augusztus hó 3-án déli 12 óráig kell benyújtani alólírott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-utca 29. sz. I. emelet.)

Az ajánlatokat 1 koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a zólyomi állomáson egy szerelvényraktár létesítésére vonatkozó munkálatokról.“

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1901. évi aug. hó 2-án déli 12 óráig, 500 azaz ötszáz korona bánatpénz kell a m. kir. áll. vasutak miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejékorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

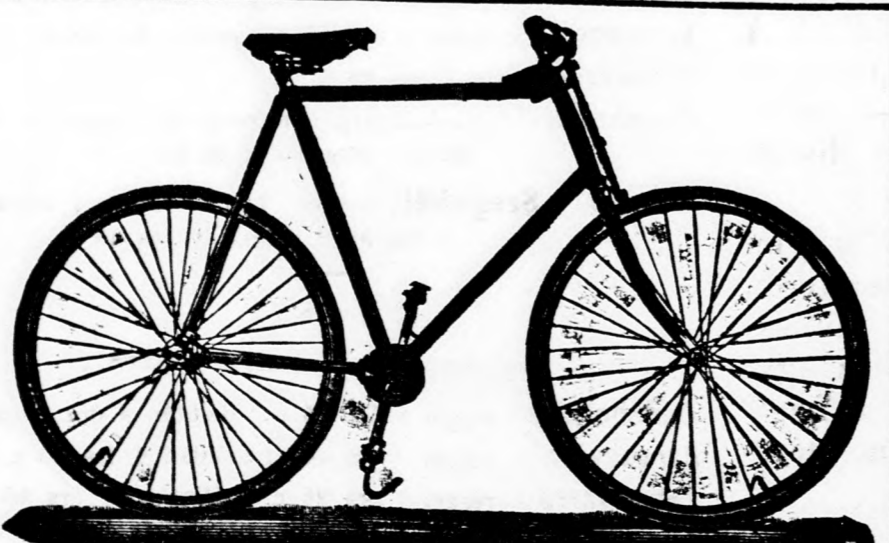
Miskolc, 1901. július hó 24-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A jóból a legjobbat!

☛ Kerékpár-kellékek mindig raktáron. ☛

☛ Javító műhely. ☛

Novák J. C., Nagybecskerek.

Csak elsőrendű kerékpárokat tartok raktáron, melyek a világpiacon és szakemberek által legjobb minőségűeknek elismertettek, u. m.: „Waffenrad“, „Dürkopp“, „Helical-Premier“, „Noricum“ (lánc nélküli, kitűnő minőség).

(286-46.40)

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.